

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70, Republica
Moldova, MD – 2009, tel./fax: (+ 373 22) 22 52 27, 22 15 47

**ВЫСШАЯ СУДЕБНАЯ
ПАЛАТА
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

Республика Молдова, MD – 2009, мун. Кишинэу, ул.
М.Когăлничану, 70 Тел./ факс. (+373 22) 22 52 27,

29.09.2014 Nr. 051-160/2014/1
La nr. _____ din _____

**Dlui Alexandru Tănase
Președintele Curții Constituționale**

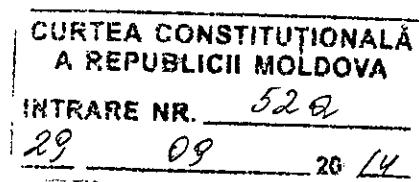
Stimate Domnule Președinte,

Prin prezenta, Vă remit alăturat Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 10 din 29.09.2014 privind sesizarea Curții Constituționale referitor la controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014).

Cu respect,

Președinte

Mihai Poalelungi

**Plenul Curții Supreme de Justiție
a Republicii Moldova**

HOTĂRÎRE

privind sesizarea Curții Constituționale
referitor la controlul constituționalității unor prevederi ale
Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial
nr. 256-260/577 din 29.08.2014)

Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituționale a următoarelor prevederi ale Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014):

- **Art. III.** punctul 7, în partea ce se referă la compartimentele: Secretariatul Curții Constituționale, Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală, Curțile de Apel din Anexa nr. 2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.63, art.213);

- **Art. V.** punctul 1;

- **Art. VI.** alin. (2), în partea ce se referă la sintagma „prevederile prezentei legi referitoare la modificarea gradelor de salarizare pentru funcționarii publici din secretariatele Curții Constituționale, Consiliului Suprem al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, curților de apel, judecătoriilor, pentru funcționarii publici din Procuratura Generală și din procuraturile teritoriale și cele specializate, care se pun în aplicare începând cu 1 octombrie 2014”.

Cadrul juridic relevant

Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

**Articolul 1
Statul Republica Moldova**

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

**Articolul 6
Separația și colaborarea puterilor**

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

[...]”

Articolul 72

Categorii de legi

„[...]”

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]”

j) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele și protecția socială;

[...]”

Articolul 115

Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

[...]”

Articolul 116

Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.”

Prevederile relevante ale Legii nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O. ,1995, nr. 8, art.86) sunt următoarele:

Articolul 28

Acțiunea actelor Curții Constituționale

„(1) Actele Curții Constituționale sînt acte oficiale și executorii, pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice.

(2) Actele normative sau unele părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și nu se aplică din momentul adoptării hotărârii respective a Curții Constituționale.

(3) Consecințele juridice ale actului normativ sau ale unor părți ale acestuia declarate neconstituționale sunt înlăturate conform legislației în vigoare.”

Articolul 28¹

Obligația autorităților publice privind executarea actelor Curții Constituționale

„(1) Guvernul, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale. Proiectul de lege respectiv va fi examinat de Parlament în mod prioritar.

(2) Președintele Republicii Moldova sau Guvernul, în termen de 2 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, modifică și completează sau abrogă actul sau unele părți ale acestuia declarate neconstituționale și, după caz, emite sau adoptă un act nou.

(3) Actele emise întru executarea actelor normative sau a unor părți ale acestora declarate neconstituționale devin nule și se abrogă.

(4) Observațiile (constatările) Curții Constituționale privind lacunele (omisiunile) reglementărilor normative, datorate nerealizării unor prevederi constituționale, indicate în adresă, urmează să fie examinate de instanța vizată, care în termen de cel mult 3 luni, va informa Curtea Constituțională despre rezultatele examinării.”

Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale, aprobat prin Legea nr. 502-XIII din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54, art.597), sunt următoarele:

Articolul 75

Executarea hotărârilor și avizelor

„(1) Hotărârile și avizele se execută în termenele indicate de Curtea Constituțională.

(2) Daunele pricinuite persoanelor fizice și juridice prin aplicarea unui act normativ recunoscut ca fiind neconstituțional se repară în condițiile legii.

(3) Executarea hotărârii și avizului este adusă la cunoștința Curții Constituționale în termenul indicat de ea.

(4) Factorii de decizie care nu au executat în termenul stabilit hotărârea și avizul poartă răspundere conform art. 82.”

Prevederile relevante ale Legii nr.514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în M.O., 2013, nr.15-17, art.62) sunt următoarele:

Articolul 1

Puterea judecătorească

„(1) Puterea judecătorească este independentă, separată de puterea legislativă și puterea executivă, are atribuții proprii, exercitate prin instanțele judecătorești, în conformitate cu principiile și dispozițiile prevăzute de Constituție și de alte legi. [...]

Articolul 23¹

Autoadministrarea judecătorească

„(1) Independența instanțelor judecătorești reprezintă independența organizațională și funcțională a acestora, care este realizată prin autoadministrare judecătorească.”

Prevederile relevante ale Legii nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici (M.O., 2012, nr.63, art.213) sunt următoarele:

Articolul 1

Obiectul și scopul legii

„(1) Prezenta lege reglementează modul și condițiile de salarizare a funcționarilor publici, precum și mărimea salariilor acestora.

(2) Sistemul de salarizare a funcționarilor publici instituie cadrul general pentru aplicarea de standarde și proceduri unitare de stabilire a salariilor și asigură:

- a) crearea unei ierarhii a salariilor pe categorii de funcționari publici;
- b) stabilirea unui raport echitabil între partea fixă și partea variabilă a salariului în funcție de importanța, răspunderea, complexitatea și riscurile activității desfășurate, precum și de performanțele profesionale ale funcționarului public;
- c) stabilirea unor norme transparente și ușor de aplicat.

(3) Scopul prezentei legi este asigurarea condițiilor necesare pentru exercitarea eficientă de către funcționarii publici a atribuțiilor, precum și contribuirea la asigurarea autorităților publice cu personal competent și motivat.”

Articolul 2

Principiile sistemului de salarizare

„Sistemul de salarizare a funcționarilor publici are la bază următoarele principii:

- a) supremația legii, principiu conform căruia drepturile de natură salarială se stabilesc și se acordă în condițiile legislației în vigoare;
- b) competitivitate, principiu potrivit căruia este necesară echilibrarea nivelului veniturilor salariale din sectorul public cu cel din sectorul privat pentru funcții sau activități similare ori comparabile sub aspectul complexității și al responsabilităților;
- c) proporționalitate, principiu conform căruia sistemul de salarizare asigură stabilirea și acordarea salariului raportat la nivelul competențelor cerute pentru ocuparea postului, la complexitatea activității desfășurate și la gradul de responsabilitate, la condițiile de muncă, pe baza criteriilor generale de clasificare a funcțiilor publice;

d) motivare, principiu potrivit căruia sistemul de salarizare permite evoluția în carieră a funcționarilor publici în condițiile legii, recunoașterea și recompensarea performanțelor profesionale individuale;

e) echitate și coerență, principiu conform căruia sistemul de salarizare creează oportunități egale prin reglementarea principiilor și normelor unitare privind stabilirea salariului funcționarului public;

f) flexibilitate și adaptabilitate, principiu potrivit căruia sistemul de salarizare asigură un cadru general și flexibil care permite ajustarea periodică a remunerației funcționarilor publici în funcție de evoluția economică, de modificările legislative și instituționale, precum și gestiunea descentralizată a implementării;

g) responsabilitate, principiu conform căruia executorii de buget răspund de respectarea drepturilor funcționarilor publici reglementate de prezenta lege, iar funcționarii publici răspund de exercitarea atribuțiilor și îndeplinirea obligațiilor, în condițiile legii;

h) transparență, principiu potrivit căruia mecanismul de stabilire a salariilor și a altor drepturi de natură salarială ale funcționarilor publici face parte din categoria informațiilor de interes public.”

Argumentele sesizării

În temeiul **Art. III.** punctul 7 al Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014), Anexa nr. 2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.63, art.213), cu modificările ulterioare, s-a modificat și s-a completat după cum urmează:

„, compartimentul “Secretariatul Curții Constituționale” va avea următorul cuprins:

Secretariatul Curții Constituționale			
A03	Șef al Secretariatului Curții Constituționale	22	–
A03	Șef adjunct al Secretariatului Curții Constituționale	20	–
B15	Șef direcție	18	–
B16	Șef secție	16	–
B17	Șef secție în cadrul direcției	14	–
B18	Șef serviciu	12	–
C23	Consultant principal	11	–
C24	Consultant superior	9	–
C25	Consultant	7	–
C26	Asistent judiciar	14	–
C28	Grefier	9	–
C30	Specialist principal	7	–
C31	Specialist superior	4	–
C32	Specialist	3	–

compartimentul „Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală” se substituie cu următoarele compartimente:

Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție			
A03	Șef al Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii	22	–
A03	Șef adjunct al Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii	20	–

A03	Şef al Secretariatului Curţii Supreme de Justiţie	22	–
A03	Şef adjunct al Secretariatului Curţii Supreme de Justiţie	20	–
B15	Şef direcţie	18	–
B16	Şef secţie	16	–
B17	Şef secţie în cadrul direcţiei	14	–
B18	Şef serviciu	12	–
C23	Consultant principal	11	–
C24	Consultant superior	9	–
C25	Consultant	7	–
C26	Asistent judiciar	14	–
C28	Grefier	9	–
C29	Contabil-şef	15	–
C30	Specialist principal	7	–
C31	Specialist superior	4	–
C32	Specialist	3	–

Notă: În Secretariatul Curţii Constituţionale, Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii şi Secretariatul Curţii Supreme de Justiţie, funcţii de consultant (principal, superior) pot fi instituite doar în subdiviziunile de expertiză juridică, cercetare şi analiză.

Procuratura Generală			
B15	Şef direcţie	18	–
B16	Şef secţie	16	–
B17	Şef secţie în cadrul direcţiei	14	–
B18	Şef serviciu	12	–
C27	Consultant al procurorului	12	–
C29	Contabil-şef	15	–
C30	Specialist principal	7	–
C31	Specialist superior	4	–
C32	Specialist	3	–

compartimentul „Curţile de apel” va avea următorul cuprins:

Curţile de apel			
B14	Şef al secretariatului instanţei judecătoreşti	17	–
B15	Şef direcţie	15	–
B16	Şef secţie	11	–
B17	Şef secţie în cadrul direcţiei	10	–
B18	Şef serviciu	9	–
C26	Asistent judiciar	9	–
C28	Grefier	7	–
C29	Contabil-şef	9	–
C30	Specialist principal	6	–
C31	Specialist superior	4	–
C32	Specialist	2	–

compartimentul „Judecătoriile, inclusiv cea militară, procuraturile teritoriale şi cele specializate” se substituie cu următoarele compartimente:

Judecătoriile, inclusiv cea militară			
B14	Şef al secretariatului instanţei judecătoreşti	12	–
B15	Şef direcţie	10	–
B16	Şef secţie	8	–
B17	Şef secţie în cadrul direcţiei	7	–

B18	Şef serviciu	5	–
C26	Asistent judiciar	7	–
C28	Grefier	5	–
C29	Contabil-şef	8	–
C30	Specialist principal	4	–
C31	Specialist superior	3	–
C32	Specialist	2	–
Procuraturile teritoriale şi cele specializate			
C27	Consultant al procurorului	7	–
C30	Specialist principal	4	–
C31	Specialist superior	3	–
C32	Specialist	2	–

Prin Art. VI. alin. (2) al Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative, prin derogare de la prevederile alin.(1) al aceluiaşi articol, s-au stabilit alte termene de intrare în vigoare a legii. Astfel, **Art. VI.** alin. (2) conţine sintagma „prevederile prezentei legi referitoare la modificarea gradelor de salarizare pentru funcţionarii publici din secretariatele Curţii Constituţionale, Consiliului Suprem al Magistraturii, Curţii Supreme de Justiţie, curţilor de apel, judecătoriilor, pentru funcţionarii publici din Procuratura Generală şi din procuraturile teritoriale şi cele specializate, care se pun în aplicare începând cu 1 octombrie 2014”.

În temeiul **Art. V.** punctul 1 al Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014), la articolul 1 alineatul (1) al Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.14-16, art.32), cuvintele „stabilit anual de Guvern” s-au substituit cu cuvintele „realizat în anul precedent celui de gestiune”.

Plenul Curţii Supreme de Justiţie consideră că normele legale care reprezintă obiectul sesizării sunt neconstituţionale şi pasibile de a fi declarate neconstituţionale, din următoarele motive.

Prin hotărârea Curţii Constituţionale nr. 24 din 10 septembrie 2013 a fost admisă sesizarea Curţii Supreme de Justiţie pentru controlul constituţionalităţii prevederilor legale care stabilesc gradele de salarizare ale funcţiilor publice din cadrul instanţelor judecătoreşti şi au fost declarate neconstituţionale compartimentele „Secretariatul Curţii Constituţionale”, „Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiţie, Procuratura Generală”, „Curţile de apel” şi „Judecătoriile, inclusiv cea militară, procuraturile teritoriale şi cele specializate” din Anexa nr.2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcţionarilor publici. Curtea a mai hotărât că, până la adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a noilor prevederi legale şi intrarea acestora în vigoare, pentru funcţiile publice din cadrul autorităţilor publice indicate la pct.1 din hotărâre se aplică gradele de salarizare din Anexa nr.2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcţionarilor publici, supuse controlului constituţionalităţii, cu recalcularea ulterioară a salariului potrivit noilor reglementări din data adoptării prezentei hotărâri.

Examinând toate compartimentele din Anexa nr.2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, Curtea a observat o distincție între gradele de salarizare pentru funcții identice a colaboratorilor din cadrul autorităților legislativă și executivă în raport cu colaboratorii din sistemul judecătoresc, ceea ce denotă și o distincție a nivelului de salarizare.

Curtea Constituțională a reținut că nu poate fi contestat nivelul egal al Parlamentului, Guvernului și Curții Supreme de Justiție în ierarhia autorităților puterilor statului, adăugând că și nivelul de salarizare a conducătorilor acestor autorități este același. Totodată, discrepanța între nivelul de salarizare a colaboratorilor Curții Supreme de Justiție în raport cu colaboratorii Secretariatului Parlamentului sau ai Cămarilor de Stat constituie un factor discriminatoriu și, în final, un factor dezechilibrant între puterile statului.

Analizând poziționarea ierarhică a organelor puterilor de stat, Curtea a menționat asupra discrepanței și între nivelul de salarizare a funcționarilor din cadrul Curților de apel în raport cu cei din cadrul ministerelor.

Art. III punctul 7 al Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014), în partea ce se referă la modificarea compartimentelor „Secretariatul Curții Constituționale”, „Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Supremă de Justiție”, „Procuratura Generală”, „Curțile de Apel”, din Anexa nr. 2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.63, art.213) nu sunt conforme Hotărârii Curții Constituționale nr. 24 din 10 septembrie 2013 și, implicit, cu Constituția, or salariile stabilite pentru unii funcționari publici din sectorul justiției au rămas mai mici, comparativ cu cele stabilite pentru funcționarii publici din legislativ și executiv. Spre exemplu, a fost păstrată diferența de salarizare a șefilor de secții, șefilor de secții din cadrul direcțiilor, șefilor de serviciu, consultanților principali, consultanților superiori. De asemenea, nu a fost ajustată în conformitate cu aprecierile Curții Constituționale nici salariile asistenților judiciari și grefierilor, ultimele două categorii de salariați constituind fundamentul resurselor umane în cadrul instanțelor de judecată.

Tabelul de mai jos ilustrează grila de salarizare pentru funcții similare în autoritățile de stat.

Președintele Parlamentului, Prim-ministru	Salariu 8800 lei	Președintele Consiliului Superior al Magistraturii și Președintele Curții Supreme de Justiție	Salariu 8800 lei	Diferența de salariu
Secretariatul Parlamentului, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Cămarile de Stat	Gradele de salarizare	Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Supremă de Justiție, Procuratura Generală	Gradele de salarizare	Diferența între gradele de salarizare
Secretarul general al Parlamentului; Secretarul general al Aparatului Președintelui Republicii Moldova	22	Șeful Aparatului Consiliului Superior al Magistraturii; Șeful Aparatului Curții Supreme de Justiție	22	-
Secretarul general adjunct al Parlamentului; Secretarul general adjunct al Aparatului Președintelui Republicii Moldova	20	Șef adjunct al Aparatului Consiliului Superior al Magistraturii; Șef adjunct al Aparatului Curții Supreme de Justiție	20	-

Şef de direcție	18	Şef de direcție	18	-
Şef de secție	17	Şef de secție	16	1
Şef de secție în cadrul direcției	16	Şef secție în cadrul direcției; Referent al judecătorului	14	2
Şef de serviciu	16	Şef de serviciu	12	4
Consultant principal	15	Consultant principal; Consultant al procurorului	11	4
Consultant superior	10	Consultant superior	9	1
Consultant	7	Consultant	7	-
Specialist principal	7	Specialist principal	7	-
Specialist superior	4	Specialist superior	4	-
Specialist	3	Specialist	3	-
Aparatele centrale ale ministerelor	Gradele de salarizare	Curțile de apel	Gradele de salarizare	Diferența între gradele de salarizare
Secretar de stat	22	Secretar al instanței judecătorești	17	5
Şef de direcție	16	Şef de direcție	15	1
Şef de secție	13	Şef de secție	11	2
Şef de secție în cadrul direcției	12	Şef de secție în cadrul direcției; Referent al judecătorului	10	2
Şef de serviciu	10	Şef de serviciu	9	1
Specialist principal	7	Specialist principal; Grefier	6	1
Specialist superior	4	Specialist superior	4	-
Specialist	2	Specialist	2	-

Mai mult, prin normele instituite de **Art. VI.** alin. (2) al Legii nominalizate, care prevăd intrarea în vigoare a prevederilor legii referitoare la modificarea gradelor de salarizare pentru funcționarii din sistemul judecătoresc începând cu 01.10.2014, Parlamentul, la adoptarea legii contestate, nu a ținut cont de prevederile punctul 4 al dispozitivului Hotărârii Curții Constituționale nr. 24 din 10.09.2013. Or, în punctul 4, Curtea a menționat că până la adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a noilor prevederi legale și intrarea acestora în vigoare, pentru funcțiile publice din cadrul autorităților publice indicate la pct.1 din hotărâre se aplică gradele de salarizare din Anexa nr.2 la Legea nr.48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, supuse controlului constituționalității, cu recalcularea ulterioară a salariului potrivit noilor reglementări din data adoptării hotărârii, adică din 10.09.2013. Altfel spus, prin prevederile legii nr. 146 din 17.07.2014 au fost încălcate drepturile salariale aproape a tuturor funcționarilor publici din sistemul judecătoresc pentru perioada 10.09.2013 - 01.10.2014. Încălcarea drepturilor salariale pentru perioada menționată se referă atât la funcționarii căror le-au fost stabilite salarii în conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale din 10.09.2013, cât și la cei în privința căror Parlamentul a stabilit salarii mai mici.

În așa mod, adoptând prevederile **Art. III,** punctul 7 și **Art. VI.** alin. (2) ale Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 146 din 17 iulie 2014, Parlamentul a încălcat dispozițiile art. 140 din Constituție, art. 28 și 28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a admis un precedent periculos pentru funcționarea statului de drept. Mai mult, normele contestate sunt în contradicție flagrantă cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 33 din 10.10.2013, în care Curtea a reținut că

jurisdicția constituțională este o consecință a caracterului direct aplicabil al Constituției concretizată în obligativitatea aplicării actelor Curții Constituționale.

Prevederile **Art. V.** punctul 1 al Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative sunt neconstituționale din următoarele motive.

În temeiul **Art. V.** punctul 1 al Legii nr. 146 din 17.07.2014, articolul 1, alineatul (1) al Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.14-16, art.32) are următoarea redacție:

„(1) Prezenta lege reglementează modul și condițiile de salarizare a judecătorilor, inclusiv quantumul salariilor de funcție ale acestora, instituind un sistem unitar de salarizare a judecătorilor bazat pe salariul mediu pe economie realizat în anul precedent celui de gestiune drept unitate de referință.”

Până la operarea modificărilor contestate prin prezenta sesizare, articolul 1, alineatul (1) al Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor avea următoarea redacție:

„(1) Prezenta lege reglementează modul și condițiile de salarizare a judecătorilor, inclusiv quantumul salariilor de funcție ale acestora, instituind un sistem unitar de salarizare a judecătorilor bazat pe salariul mediu pe economie stabilit anual de Guvern drept unitate de referință.”

Conform Hotărârii Guvernului nr.968 din 18.10.2010, a fost aprobat quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2011, în mărime de 3300 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Prin hotărârea Guvernului nr.868 din 22.11.2011, a fost aprobat quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2012, în mărime de 3550 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Prin hotărârea Guvernului nr.951 din 20.12.2012, a fost aprobat quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2013, în mărime de 3850 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Prin hotărârea Guvernului nr.1000 din 13.12.2013, a fost aprobat quantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2014, în mărime de 4225 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Potrivit site-ului Biroului Național de Statistică - www.statistica.md, salariile medii în anii 2010 - 2013 au fost în mărime de:

- 2971,7 lei în anul 2010;
- 3193,9 lei în anul 2011;
- 3477,7 lei în anul 2012;
- 3765,1 lei în anul 2013.

Ținând cont de evoluția quantumului salariului mediu lunar pe economie, aprobat prin hotărârile de guvern menționate supra și cele realizate real pe economie în anii precedenți, este evident că noua formulă de calcul a salariului judecătorilor va conduce la diminuarea drepturilor salariale ale acestora. Astfel, potrivit prevederilor art. 4 din Legea privind salarizarea judecătorului, în anul 2014, salariul unui judecător din judecătoria, cu stagiul de până la 6 ani, în cazul calculării acestuia, reieșind din salariu mediu lunar pe economie realizat pentru anul 2013, va constitui 11295 lei, iar în cazul calculării în dependență de salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul

2014, va constitui 12675 lei. Astfel, rezultă că salariile au fost diminuate cu aproximativ 11%.

În context, este de menționat că art. 9 din Legea privind salarizarea judecătorului prevede că salariile de funcție ale judecătorilor stabilite în condițiile prezentei legi pot fi revizuite în funcție de condițiile economice concrete din țară și de posibilitățile bugetului public național. În același timp, în preambulul Legii nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative, legislatorul nu a motivat micșorarea salariului judecătorilor prin prisma condițiilor economice concrete din țară sau de posibilitățile bugetului public național.

În hotărârea nr.27 din 20.12.2011 privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați, Curtea a menționat că puterea legislativă este reprezentanța directă a poporului, care este titularul suveranității naționale. Din aceste considerente, ea deține bugetul țării și determină regulile de comportament al tuturor persoanelor fizice și juridice în societate. Puterea executivă este formată de cea legislativă, ea fiind diriguitorul surselor bugetare acordate de legislativ și deținătorul prerogativelor de gestionare operativă a bunurilor și acțiunilor societății. Puterea judecătorească însă nu deține nici una din aceste funcții majore. Ea rezolvă de drept litigiile apărute în societate ca rezultat al acțiunilor celor două puteri. Din aceste considerente, calitatea actului justiției, ca act emanat de la puterea judecătorească, este direct proporțională cu nivelul independenței puterii judecătorești și cu sprijinul acordat acesteia atât de puterea legislativă, cât și de puterea executivă.

Curtea a reținut că remunerația judecătorului reprezintă una din componentele de bază ale independenței lui, fiind o contrabalansă la restricțiile, interdicțiile și responsabilitățile impuse lor de societate. Numai menținerea acestui echilibru permite justițiabililor de a manifesta încredere în competența, independența și imparțialitatea judecătorilor.

Potrivit Curții, independența judecătorilor, ca și necesitatea asigurării garanțiilor clare și previzibile de independență a magistraților, constituie una din cerințele de bază pentru statele membre ale ONU. Această concluzie rezultă din Rezoluția Adunării Generale a ONU nr.40/32 din 29 noiembrie 1985, conform căreia:

„[...] având în vedere că judecătorii sunt încredințați cu decizia finală asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și proprietății cetățenilor,

[...] Mandatul funcției judecătorilor, independența lor, securitatea, remunerarea adecvată, condițiile serviciului, pensiile și vârsta pensionării vor fi asigurate în mod adecvat de lege”.

Curtea a mai menționat că prevederi corespondente conțin standardele în domeniu, elaborate sub egida Consiliului Europei, precum Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia:

„[...] nivelul remunerației trebuie fixat în așa fel încât să îi pună pe magistrați la adăpost de presiunile care vizează să le influențeze sensul deciziilor și în general comportamentul jurisdicțional, alterându-le astfel independența și imparțialitatea.

[...] statele-membre ale Consiliului Europei trebuie să tindă spre sporirea garanțiilor sociale ale judecătorului și în nici un caz nu se admite reducerea garanțiilor sociale deja admise prin lege.”

Curtea Constituțională, de asemenea, a mai remarcat Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la

judecători: independența, eficiența și responsabilitățile (adoptată la 17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și că trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătoria. Trebuie evitate sistemele în care remunerația de bază a judecătorilor depinde de performanță, căci s-ar putea crea dificultăți pentru independența judecătorilor.

Potrivit Curții, măsurile care au diminuat asigurarea materială și socială a judecătorilor trebuie interpretate ca ingerințe în independența judecătorilor.

Din hotărârea menționată a Curții mai derivă și concluzia că doar adoptarea unor măsuri economice austere de anvergură ar justifica ingerința în veriga de bază a statului de drept – independența judecătorului, independența instanței judecătorești și independența puterii judecătorești. Contextual, Plenul Curții Supreme de Justiție menționează că, la momentul adoptării legii contestate, legislativul nu numai că nu a constatat o situație gravă sau austeră în executarea bugetului de stat, dar din contra, a majorat salariile unor categorii de bugetari.

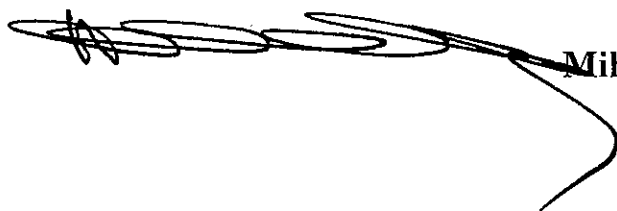
Ținând cont de cele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 alin. (1), art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. a), art. 7¹ alin. (1), (2) lit. d), art. 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, Plenul Curții Supreme de Justiție

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A sesiza Curtea Constituțională referitor la controlul constituționalității prevederilor **Art. III.** punctul 7, **Art. V.** punctul 1 și **Art. VI.** alin. (2) din Legea nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014).

2. A solicita Curții Constituționale suspendarea acțiunii **Art. V.** punctul 1 din Legea nr. 146 din 17.07.2014 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-260/577 din 29.08.2014) până la soluționarea în fond a cauzei cu emiterea unei decizii sau hotărâri definitive.

Președinte

 Mihai Poalelungi

mun. Chișinău,

29 septembrie 2014

Nr. 10